

श्रुतबोह्यास्ते । सुतोऽप्यथे सङ्गरिलौषधस्य मातृस्ते
क्रौडो हतो दितजउद्धरताम्भसः क्षाम् । कौम्भे हतोऽद्वि-
न्दतोन्मथने स्वष्टे ग्राहप्रपन्नमिभराजमसुद्धात्तम् ।
संस्तुन्वतो निपतितान् अमणानृषींश्च यक्रञ्च एतवधतस्तमसि-
प्रविष्टम् । देवस्त्रियोऽसुरगृहे पिहितानाथा जप्तेऽसुरेन्द्र
सभयाय सतां नृसिंहे । देवासुरे युधि च दैत्यपतीन् सुरार्थ-
हत्वान्तरेषु भुवनान्यदधत् कलाभिः । भूत्वाथ वामन इमांसह-
रद्वलेऽक्ष्णां याचञ्चाच्छलेन समदाददितेः सुतेभ्यः । निःक्ष-
त्रियामकृत गाञ्च तिस्रप्रकत्वोरामस्तु हैहयकुलाप्ययबाङ्-
वाग्निः । सोऽस्मि बबन्ध दशवक्त्रमहन् सलक्षं कीता-
पतिर्जयति लोकमल्लकोत्तिः । भूमेर्भरावतरणाय यदु-
ष्वजन्मा जातः करिष्यति सुरैरपि दुष्कराणि । वादै-
र्विभोहयति यत्तद्वतोऽतदहान् श्वरान् कलौ क्षिति
भुजोऽन्यहनिष्यदन्ते । एवंविधानि जन्मानि कर्माणि च
जगत्पतेः । भूरीणि भूरियशसोवर्णितानि महाभुजः ।
सुरासुराद्वंशवतारा भारते आदिपर्वणि दर्शिताः यथा
“इत्युक्त्वा स महीं देवो ब्रह्मा राजन् विष्टुष्यताम् । आदि-
देश तदा सर्वांन् विबुधान् भूतकल्वयम् । अस्या भूमेर्नि-
सितुं भारं भागैः पृथक्पृथक् । अस्यामेव प्रसूयध्वं विरो-
धायेति चाब्रवीत् । तथैव च समानीय गन्धर्व्वाप्सरसां
गणान् । उवाच भगवान् सर्वांनिदं वचनमर्धवत्” । इत्युप-
क्रम्य “स्वैस्त्रैः शैः प्रसूयध्वं यथेष्टं मानुषेषु च । अथ
यक्रादयः सर्वे श्रुत्वा सुरगुरोर्वचः । तथ्यमर्थञ्च पथ्यञ्च
तस्य ते जगत्कृत्स्नदा । अथ ते सर्वेऽप्योऽयैः स्वैर्गन्तुं भूमिं
कृतक्षणाः । नारायणममिलम्नं वैकुण्ठमुपचक्रुः । यः
स यक्रमदापाणिः पीतवासाः शितिप्रभः । पद्मनाभः
सुरारिभः पृथुग्वीर्योऽज्ञितेक्षणः । प्रजापतिपतिर्देवः सुर-
नाथो महाबलः । श्रीवत्साङ्गो हृषीकेशः सर्वदेवतपू-
जितः । तं भुवः शोधनायेन्द्र उवाच पुरुषोत्तमम् । अंशे-
नावतरेत्येवं तथेत्याह च तं हरिः” इत्युपक्रम्य च
“अथ नारायणेनेत्यं चकार सह संविदम् । अवतर्तुं महीं
स्वर्गादंशतः सहितः सुरैः । आदिश्य च स्वयं यक्रः सर्वा-
नेव द्विवैकसः । निजगाम पुनस्तस्मात्क्षयाद्भारायणस्य च ।
तेऽभरारिपिनाशाय सर्वलोकहिताय च । अवतरेः क्रमे-
णैव महीं स्वर्गाद्विवैकसः । ततो ब्रह्मर्षिवंशेषु पाथि-
वर्षिकुलेषु च । जज्ञिरे राजशर्दूल यथाकामं दिवैकसः” ।
इति सामान्यत उक्त्वा । “मानुषेषु मनुष्येन्द्र ! संभूता ये
दिवैकसः । प्रथमं दानवाश्चैव तांस्ते वक्ष्यामि सर्वशः ।

विप्रचित्सिरिति ख्यातो य आसीद्भानवर्षभः । जरासन्ध
इति ख्यातः स आसीन्मनुजर्षभः । दितेः^४ पुत्रस्तु
यो राजन् । हिरण्यकशिपुः स्मृतः । स जज्ञे मानुषे
लोके शिशुपालो नरर्षभ ! । संह्लाद इति विख्यातः
प्रह्लादस्यासुजस्तु यः । स शल्य इति विख्यातो जज्ञे
वाल्मीकिपुत्रवः । अरुह्लादस्तु तेजस्वी योऽभूत् ख्यातो
जघन्यजः । धृष्टकेतुरिति ख्यातः स बभूव नरेश्वरः ।
यस्तु राजञ्छिविनाम दैतेयः परिकीर्तितः । द्रुम इत्य-
भिविख्यातः स आसीद्भुवि पार्थिवः । वाक्कवो नाम
यस्तेषामासीदसुरसत्तमः । भगदत्त इति ख्यातः स जज्ञे
पुरुषर्षभ ! । अयःशिरा अश्वशिरा अयःशङ्खश्च वीर्यवान् ।
तथा गगनमूर्ध्ना च वेगवाञ्छाल पञ्चमः । पञ्चैते जज्ञिरे
राजन् वीर्यवन्तो महासुराः । केकयेषु महात्मानः पार्थिवर्ष-
भसत्तमाः । केतुमानिति विख्यातो यस्ततोऽन्यः प्रताप-
वान् । अमितौजा इति ख्यातः सोऽप्यकर्मा नराधिपः ।
खर्भातुरिति विख्यातः श्रीमान् यस्तु महासुरः । उपसेन
इति ख्यात उपकर्मा नराधिपः । यस्त्वश्वइति विख्यातः
श्रीमानासीन्महासुरः । अयोको नाम राजाऽभून्महावी-
र्योऽपराजितः । तस्मादवरजो यस्तु राजन्मथपतिः
स्मृतः । दैतेयः सोऽभवद्राजा हार्दिको मनुजर्षभः ।
दृषपर्वेति विख्यातः श्रीमान् यस्तु महासुरः । दीर्घप्रज्ञ
इति ख्यातः पृथिव्यां सोऽभवद्वृषः । अजकल्वरो राजन् व
आसीद्वृषपर्वणः । स शाल्व इति विख्यातः पृथिव्यामभव-
द्वृषः । अश्वघ्रीवइति ख्यातः सत्ववान् यो महासुरः ।
रोचमान इति ख्यातः पृथिव्यां सोऽभवद्वृषः । स्रक्षस्तु
मतिमान् राजन् । कीर्त्तिमान् यः प्रकीर्त्तितः । दृष्टदृष्ट इति-
ख्यातः क्षितावासोऽस्य पार्थिवः । दृष्टदृष्ट इति विख्यातो
य आसीदसुरोत्तमः । सेनाविन्दुरिति ख्यातः स बभूव
नराधिपः । द्रुपदो नाम यस्तेषामसुराणां बलाधिकः ।
नर्मजिह्वा नाम राजासीद्भुवि विख्यातविक्रमः । एकचक्रइति
ख्यात आसीदस्तु महासुरः । प्रतिविन्ध्य इति ख्यातो बभूव
प्रथितः क्षितौ । विरूपाक्षस्तु दैतेयश्चित्तयोधी महासुरः ।
चित्तधन्वेति विख्यातः क्षितावासोऽस्य पार्थिवः । हरस्वरि-
हरो वीर आसीदो दानवोत्तमः । सुबाहुरिति विख्यातः
श्रीमानासीत् पार्थिवः । सुहरस्तु महातेजाः शत्रुपञ्चय-
ङ्करः । वाल्मीको नाम राजा स बभूव प्रथितः क्षितौ ।
निचन्द्रश्चन्द्रवक्त्रस्तु य आसीदसुरोत्तमः । सुद्विकेश इति
ख्यातः श्रीमानासीत् स पार्थिवः । निङ्गुम्भस्त्वजितः संख्ये